

Hörnstenen

Teologiska institutet i Finland

6/2014

Ville Auvinen

5.12.2014

Efter riksdagens beslut

Riksdagen har röstat för medborgarinitiativet, som vill främja det könsneutrala äktenskapet. Med detta beslut har vårt samhälle tagit ett långt steg bort från de kristna värdena. Vi har dock redan länge levt i en efterkristen tid, där den kristna etiken har varit tvungen att ge efter för de liberala idéerna.

Beslutet om det könsneutrala äktenskapet, såsom också andra enskilda beslut som strider mot Guds vilja, är bara symptom. Orsaken till dem är att den kristna tron i Jesus som Frälsare inte på länge har fått fästa majoritetens av vårt folk hjärta vid Guds ord. Om majoriteten av folket inte känner Gud, börjar det synas också i lagstiftning i ett demokratiskt system. Det bevittnar vi nu. Och utvecklingen ser ut att fortsätta. Med samma argumentation, som nu användes för att motivera det könsneutrala äktenskapet, kan man argumentera också för andra egendomligheter. Nästa ärende gäller kanske deras rättigheter som idkar polyamori. Frågan om polygamin har redan sakta diskuterats.

Kyrkan står nu inför en utmaning. När den nya äktenskapslagen träder i kraft – troligen i mars 2017 – har kyrkan tre alternativ. För det första, kyrkan kan besluta att fortsätta på den gamla linjen och viga bara man–kvinnor. Kyrkan har som en självständig organisation rätten att göra så. Riksdagens beslut binder inte kyrkan. Om kyrkan beslutar att stanna vid den traditionella synpunkten, skulle det orsaka en stor tumult, och en stor del skulle lämna kyrkan. För det andra kan kyrkan besluta att i sin verksamhet följa riksdagens beslut och viga också homosexuella till äktenskap. Också ett sådant beslut skulle orsaka tumult, och många traditionellt troende skulle kanske lämna kyrkan. Spänningen inom kyrkan skulle i alla fall tillta. För det tredje kan kyrkan också besluta att avstå från vigselrätten. Ett sådant beslut skulle också bli dyrt för kyrkan, eftersom det för ganska många just är kyrkbröllopet som är den viktigaste orsaken till att vara kyrkans medlemmar. Att avstå från vigselrätten skulle inte heller nödvändigtvis förhindra

konflikten inom kyrkan, eftersom frågan om att välsigna de homosexuella par, som först har fått en civil vigsel, skulle säkert komma på agendan. Hur kyrkan än beslutar, är medlemsförlust följden. Redan nu, under ett veckoslut efter riksdagens beslut och ärkebiskopens uttalande, förloerade Finlands kyrka ca. 13 000 medlemmar. Är det alltså så, att kyrkan har bara dåliga alternativ?

Jag hoppas att Finlands kyrka skall börja leva modigt sin kallelse som kyrka. Konflikten med den värld som inte känner Gud, ingår denna kallelse, och därför

innebär kallelsen också att bära korset. Jag hoppas att Finlands kyrka nu skulle fråga efter Guds vilja och inte människomeningar, och skulle hålla fast vid den bibliska undervisningen om äktenskapet. Det skulle trots allt vara ett gott alternativ. Följden skulle vara hat, medlemsförlust och minskande av skatteintäkter, men det skulle vara ett tecken på liv. En kyrka, som håller fast vid Guds ord, har ännu sin uppgift i Guds planer, men om saltet förlorat sin sälta, duger det bara till att kastas bort och trampas ner av människor.

Foto: Kirsi Sell

Guds tempel på jorden

Timo Eskola

Julens evangelium enligt Johannes skiljer sig något från berättelsen i de andra evangelierna. Aposteln talar om hur Guds Son blir mänska på jorden. Inkarnationen är det största undret efter världens skapelse. Därför börjar Johannesevangeliet på samma sätt som hela Bibeln, med orden från Första Moseboken: "I begynnelsen."

Guds härlighet

Till evangeliets budskap hör också att människor är inkarnationens vittnen. Jesu efterföljare fick se hans härlighet. De har sett Guds Son i sin egen krets. Ett nyckelord är vers 14 i första kapitlet.

"Och Ordet blev kött och bodde bland oss, och vi såg hans härlighet, den härlighet som den Enfödde har från Fadern" (Joh 1:14).

Den härlighet som Johannes beskriver är framför allt ett viktigt drag i sammanhanget. I samband med Guds centrala löfte i Gamla testamentet säger Herren till Mose: "Jag skall låta all min godhet (härlighet i finska övers.) gå förbi framför dig och jag skall ropa ut namnet HERREN inför dig" (2 Mos 33:19). Härligheten är kännetecknet på Guds självuppenbarelse. Hela Gamla testamentets folk fick veta att Herren (Jahve) är Gud som bor i härlighet.

När Johannes inleder sin berättelse om Jesus låter han läsarna få veta just detta.

Den Gud som kommer till jorden är härlighetens Gud. Han är Israels Herre. Även om Guds Son kommer förnedrad och i ödmjukhet är han trots allt Gud i kroppslig gestalt. Översättningen blir svag p.g.a. språksvårigheter. Johannes talar om en härlighet som "den Enfödde har från Fadern". Härligheten är alltså inte en egenkap som Fadern skulle skänka Sonen vid något tillfälle. Det är en väsenshärlighet som framhåller att Sonen har del av Faderns härlighet.

Ett himmelskt tempel bland mänskorna

Också nästa viktiga drag i detta korta avsnitt har gömts in i det grekiska språket. Det är inte lätt att förstå endast med hjälp av översättningar, och är inte så enkelt ens på grekiska. När ordet blev kött, d.v.s. när Jesus blev mänska, då byggde Gud "sin hydda, sitt logi" bland mänskorna. Satsen måste översättas en aning utspädd: "bodde bland oss". Verbet i den grekiska grundtexten avser någonting mera än så, nämligen att fungera som ett uppenbarelsetält (eskenosen). Det här är aningen svårt att beskriva även om man skulle förklara ordet. Vi kan försöka förstå ordet "logera" utifrån ordet "logi". Men skillnaden består i att det ursprungliga grekiska ordet betyder fungera som en hydda, ett logi.

Detta logi är inte vilket som helst hus. Det handlar om Gamla testamentets uppenbarelsetält, d.v.s. helgedomen. Johan-

nes framhåller att Jesus själv är Guds tempel som har kommit ner till jorden. Han är det uppenbarelsetält genom vilket mänskorna kan stå i kontakt med Gud. Samma ord finner vi i Hesekiels bok. När Hesekiel i en syn såg frälsningens tempel, skrev han att den himmelska rösten sade: ”Du människobarn, detta är platsen för min tron, platsen för mina fötter, där jag vill bo ibland Israels barn för evigt” (Hes 43:7). I Gamla testamentets grekiska översättning uttrycks det på exakt samma sätt, ”jag bor i uppenbarelsetältet

Till vad behövs templet?

Efter detta upprepas ofta i Johannes evangelium tankar om Jesus själv som ett tempel liksom också om hans församling som ett tempel. Framför allt är templet centrum för Guds herravälde. Det är endast där folket kan möta sin Herre. Dessutom bor den Helige Ande i templet. Båda dessa drag sammanfördes med Jesus. Julens budskap att Guds Son kom i köttet betyder att nu efter alla kriser bor Gud igen bland sitt folk och honom kan man möte – i Jesus.

Församlingen, alltså skaran av Jesu efterföljare, är också ett tempel. Nämligen ett tempel som inte är gjort med händer, ett frälsningens hus som Messias själv har byggt. Också i det templet bor den Helige Ande. Därför är församlingen en frälsningens plats.

Enligt Johannes betyder Julens budskap att uppfattningen om Jerusalems tempel förändras. Man kan inte möta Gud i det gamla templet och han har inte för avsikt att förnya det gamla förbundet. I stället upprättar Jesus ett nytt förbund (i sitt blod, som det framgår av nattvarden) och han börjar bygga sitt eget tempel. Detta är orsaken till att Johannes redan i början av sitt evangelium för fram Jesu demonstration i templet. Jesu tempel och Jerusalems tempel är varandras motsatser. Johannes julevangelium har ett stort budskap att berätta. Jesus har blivit Guds kroppsliga tempel mitt ibland oss. Hans person är den plats där Guds heliga närvaro har blivit verklig. Därför kan man möta Gud i denne Guds Son. Han medför frälsningen. Och det är just av den orsaken som man kan möta honom här under julen.

PERSONLIGT

Ilmari Karimies: Pappersvändandets nådegåva

Text och foto: Ville Kettunen

Ilmari Karimies, 35, är präst i ev.luth. kyrkan i Finland och teologie licentiat som doktorerar på Luther. Han är för tillfället stipendiat vid Teologiska institutet i Finland.

Ilmari är född i Helsingfors i Alphyddan, men bodde i Hattula nära Tavastehus från sex års ålder till slutet av gymnasiet, efter det har livet fört honom till Helsingfors. Ilmaris andliga hem var Hattulas församling där han också kom till tro. Där verkade han sedan i fyra år som storasyskon på församlingens skriftskolläger.

– ”Angående hur jag kom till tro måste jag nämna Ljuva honungsdroppar, som sedan dess varit en viktig bok. Även Paa-vo Ruotsalainen livshistoria som vi läste i skolan gjorde att jag var beredd för ett uppvaknande.”

– ”Jag har varit en nörd- och faktatyp, jag har läst massor av sci-fi- och fantasyböcker, intresserat mig för datorer och sådant. Jag var duktig i skolan. Församlingens ungdomspastor var rätt så filosofiskt präglad, och han tyckte att jag skulle bli en god teolog.”

Ilmari började teologie studier och fick goda betyg. Huvudämnet var ekumenik, men han prövade också på systematisk teologi. Det valet var självklart för honom, men han velade mellan dogmatik

och ekumenik. Valet löstes genom Man-nermaas Luther-forskning.

– ”Eftersom jag ville skriva gradu om Luther, valde jag huvudämne enligt det. Det kunde ha varit dogmatik, men som traditionen bjuder har Luther-forskning gjorts inom ekumenik.”

Magister Karimies ansökte om prästvigning, men tvekade att han kunde bidra i Helsingfors. Han överraskades när han blev vald till Malm år 2005, eftersom han uppskattar att det var ett 50-tal sökande. Mina goda betyg, artiklarna i Etsijä-tidningen om patristik, Augustinus, kyrkofärderna och andlighet hjälpte nog.

– ”Jag var församlingspastor ungefär ett och halv år i Bocksbacka. I det lilla församlingscentret höll vi mässor varje helg med undantag på sommaren. Där var en liten grupp gudstjänstbesökare, 10-20 personer. Det var ett bra ställe att få utöva prästens jobb. Den andliga dimensionen var ständigt närvarande och jag höll även förrättningar. Arbetsbördan var stundtals stor, och det var rätt så tungt.”

– ”Mitt syfte är att nå ut med Kristi evangelium till så många som möjligt och

att de skall få en frälsande tro. Jag vill betona att kyrkan är en andlig gemenskap, som har ett eget budskap. Det är inte en morallärare eller förlängning av någon världslig institution. Vi talar om Gud, Kristus och om andliga realiteter. Vi beaktar hela uppdraget i missionsbefallningen, som Jesus har gett oss. Sedan kan man fråga exakt hur vi förverkligar detta i dag.”

Karimies fick nya uppgifter 2006 när han anhöll om att bli Helsingforsbiskopen Eero Huovinens teologiska sekreterare.

– ”Jag var lyckligt lottad, det var en intressant uppgift. Huovinen var mycket aktiv med kyrkans inre och ekumeniska verksamhetsområde. Jag förberedde bl.a. ekumeniska dokument. Någon gång gav Eero en presentation, då läste han utdragen och jag gav respons, och sedan diskuterade vi. Jag var även korrespondent och sådant liknande. Det var lite som att vara professors assistent.”

– ”Om jag tänker på min egen roll så är jag teologisk expert. Jag tror att jag inte är en person som skulle skickas till fronten i alla frågor. Dock vet jag att om det finns en nådegåva som pappersvändande, så behöver vi sådana människor i kyrkan.”

Ilmari fick rätt till fortsatta studier 2005, men vid sidan av kyrkans arbete hade han bara tid att göra några få tentamina. Från år 2008 hade Ilmari en nationell teologisk forskningsplats och var sedan doktorand på spetsforskningen för filosofiska psykologi ledd av professor Simo Knuutila. Nu slutför han avhandlingen med det stipendiet.

– ”När vi var unga teologiska studerande, skämtade vi ibland, att vi ska en gång sitta bakom de där dörrarna där forskarnas namn stod. Vi var sådana nördar, fantastiskt intellektuella, vi tyckte om teologiska studier innehållsriktigt och läste alla böcker av intresse. Forskarstudier kändes

som det naturliga alternativet.”

– ”I allt vill jag ha ett andligt perspektiv. Jag vill inte studera i ett ämne om det inte ser ut att vara knutet till kyrkans tro och ett andligt liv.

Ilmari har även hobbyer, när tiden räcker till.

– ”Informationsteknik, datorspel, sci-fi och fantasy och motsvarande litteratur har hängt med sedan barnsben. Även filmer utgör ett intresse. Jag skall såklart se den nya Hobbit-filmen. Jag har även varit med i Tavastia nationens dansklubb. Jag har blivit mer intresserad av Universitetets traditioner.”

Jesajas uppenbarelse (Jes. 6:1–13) har betytt mycket för Ilmari rent andligt. Psalmerna har blivit viktigare, Luthers psalms kommentarer - intressant andlig läsning som handlar om Kristus eller kristna själar. Viktiga är också Johannes evangelium och Hebreerbrevet.

Han har även teologiska favoritböcker. – ”Ljuva honungsdroppar är en. Jag har läst ganska mycket spirituella tidningar, som också fungerar som andaktsböcker. Augustinus bekännelser är viktig, den läste jag i gymnasiet och den gjorde stort intryck. Sedan är Luthers Om en kristen människas frihet, samt Stegen av Johannes Klimakos. Jag uppskattar överlag denna typ av vägledningstradition där man talar om dygder och laster. Sådant ligger nära mitt hjärta.”

Guds nåd – bollspel eller någonting annat?

Ville Auvinen

Under min studietid funderade vi med andra studenter på en krånglig fråga. Vad ska hända en sådan människa som med sitt tredje sista andetag gör någonting ont, med det andra sista ber om förlåtelse och med det tredje och sista tänker, hur bra det var att hon ångrade sin synd, och därefter dör hon. Kommer hon då till himlen? Vi kom till den slutsatsen att Guds nåd inte kan vara som ett bollspel, där jag har bollen då jag har bett om förlåtelse, och när jag syndar förlorar jag bollen och får den tillbaka när jag ångrar mig och så vidare, och när musiken avslutas, kommer jag till himmelen om jag råkar ha bollen i handen. Om Guds nåd skulle vara sådan, hur skulle jag våga leva?

Paulus skriver till romarna om Guds nåd: ”Genom honom har vi också tillträde till den nåd som vi nu står i” (Rom. 5:2). Hur välsignad är här prepositionen ”i”. Nåden är någonting i vilken vi förblir, inte någonting som vi ibland har och ibland inte. Nåden omger oss liksom väggarna och taket, och i denna nåd faller vi då och då och ber om förlåtelse och står då upp. I nåden tror vi på Jesus samtidigt som vi bekymrar oss över vår otro. I nåden tillber vi Gud och prisar honom och ber om hans hjälp i vår svaghet. I nåden är vi samtidigt syndare och rättfärdiga, i Guds ögon hela tiden benådade, Guds älskade barn.

In i denna nåd har vi kommit i och genom dopet. Dopskålen fanns i gamla kyrkor vid dörren för att symbolisera, att dopet är dörren till Kristi kyrka, bland Guds barn. I denna nåd står vi fasta, när vi låter

Guds Ande ta hand om oss med ordet och med nattvardens sakrament, och vid behov också med bikten och avlösningens ord.

Bibeln varnar oss också för faran att falla bort ur nåden. Det är alltså möjligt att någon, som en gång har kommit in i nåden, hamnar utanför den. Utanför nåden har vi inte en nåderik himmelska Fader, utan en helig och rättvis Domare, som dömer onda gärningar hårt. Därför finns utanför nåden bara förtappelse. Men var och en som har hamnat utanför nåden bjuds tillbaka in i nåden. Jesus är dörren dit. Han renar och tar bort synderna med sitt blod och välkomnar det förlorade barnet hem till att njuta av allt som tillhör Guds barn och arvingar, för evigt.

Ekonomiska utmaningar

Ekonomiskt sätt är STI:s verksamhet beroende av stödet från våra vänner. År 2013 uppgick STI:s hela inkomster till 316 720 € varav stödmedlemsavgifter och donationer utgjorde 81 % (256 562 €). Vi gläder oss och är tacksamma för att ni vill möjliggöra det arbetet som STI gör bland teologiestuderanden.

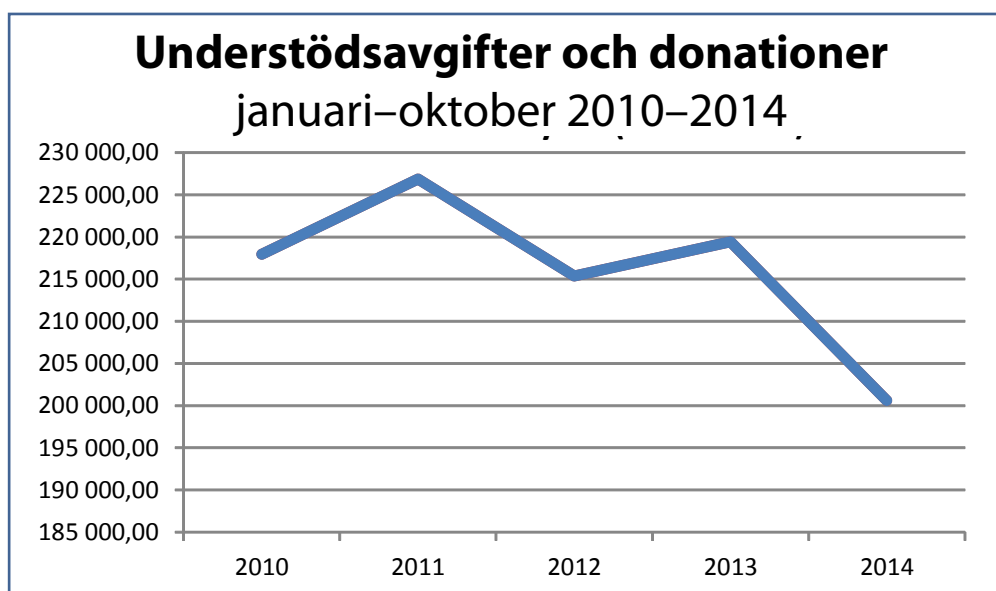
Årets och de kommande årens ekonomiska situation ser utmanande ut. I år har vi fått in medlemsavgifter och donationer fram till slutet på september cirka 19 000 euro mindre än under motsvarande tid i fjol. Vi har ändå i år fått in som testamenten cirka 37 000 euro, vilket har möjliggjort nödvändiga möbelanskaffningar och utdelningen av forskarstipendier och även bokslutet för år 2014 torde vara positivt tack vara testamenten. Men vi kan inte planera vår ekonomi på engångsbidrag i stil med testamenten.

Under de kommande åren kommer vår ekonomi ansträngas av ett nytt hyres-

kontrakt som kom i kraft den 1 december 2014. Det nya avtalet höjer våra hyresutgifter med cirka tusen euro per månad. När vi räknar ihop inkomsterna som gått ner med cirka 20 000 euro och utgifterna som stigit med cirka 12 000 euro, är vi i situation där vi skulle behöva cirka 32 000 euros i tilläggsinkomster för att bevara verksamheten på nuvarande nivå. Jag vill lämna denna utmaning till er i förbön och samtidigt fråga om du kunde berätta om vårt arbete till dina vänner och bjuda dem med i stödtrupperna.

Grunden för ekonomiskt understöd är stödmedlemmarnas trogna skara som årligen betalar in stödavgiften på 35 euro och många betalar även mycket mera. Du kan stöda STI:s arbete även genom att skriva ett testamentete eller göra en donation till förmån för STI:s arbete.

Ville Auvinen

KUNSKAP FÖR HUVUDET OCH NÄRING FÖR SJÄLEN

Ledarna för STI:s medlemsorganisationer publicerar i tur och ordning en andakt i denna spalt.

”Se, jungfrun skall bli havande och föda en son och hon skall ge honom namnet Immanuel.” (Jes 7:14)

Här har vi ett profetiskt meddelande om att vår Frälsare är född för hela världen. Profetian avslöjar hurudan Frälsaren är som kommer: Immanuel, Gud med oss.

Jesus hänvisade själv uttryckligen till sitt namn Immanuel när han gav oss missionsuppdraget och lovade vara med oss alla dagar till tidens slut (Matt 28:18-20). Namnet Immanuel har varit en uppmuntran för missionärer redan under två årtusenden. Det har haft en avgörande betydelse för mig för att orka vidare i Herrens tjänst och i synnerhet när jag har misslyckats och inte kan berömma mig av arbetets frukter.

I Immanuelnamnet får vi mod och en trygg frimodighet. Kristi kyrka i världen lever och verkar tack vare detta löftesnamn. Utan Jesu närvaro kan vi ingenting göra, men tillsammans med honom som har all makt i himlen och på jorden får vi vara delaktiga i det största och viktigaste uppdraget: att förkunna frälsning i Jesus Kristus för alla folk. Det är vårt privilegium och vårt tackämne.

Kära vän, be om att få äga löftet i julens Immanuel, namnet om rening från all synd och en uppmuntran för att verka i Hans rike, med Guds frid och glädje i hjärtat.

Pekka Huhtinen
Missionsdirektor i SLEY

LÄCKERBIT

Ur STI:s arkiver

Stora äro Guds hemligheter i naturen, så stora, att konung David wid åtancken af dem, öfverväldigad utropar: "Stora äro Herrens verk; sen som uppå dem aktar, han hafwer list deraf" (Ps. 111:2). Men alla naturens under och hemligheter äro i jemförelse med gudaktighetens stora hemlighet, Guds Sons människoblifwande, af förswinnande betydelse.

Johannes Bäck. Den helsosamma läran. Lutherska Evangeliföreningens förlag, Helsingfors 1892.

Ett varmt tack för alla förböner och allt understöd till STI:s arbete.

Vi önskar Er alla en Välsignad Julhögtid och ett Gott Nytt År 2015.

Ville Auvinen, Timo Eskola och Kirsi Sell

Adressen: Kajsaniemigatan 13 A 4. vån.
00100 Helsingfors

Telefon 09 668 9550

E-post: sti@sti.fi
fornamn.efternamn@sti.fi

Hemsida www.sti.fi

Bank
Danske Bank
FI74 8000 1100 5642 45, BIC: DABAFIHH

Nordea
FI66 1555 3000 1169 14, NDEAFIHH

Annställda
generalsekr. Ville Auvinen (044 045 6778)
forskare Timo Eskola (hem 019 722 702)
sekreterare Kirsi Sell

Teologiskt forsknings- och skolningscentrum.
Församlingsbesök, lektioner, bibliotek och
läsesal.

Öppet under perioderna kl. 9–19
5.–19.12. kl. 9–16, 22.12.–5.1.
stängt, 7.–9.1. kl. 9–16

Styrelsens ordförande
verksamhetsledare Mika Tuovinen **Medlemsor-**
ganisationer

Missionsföreningen Säningsmannen, Länsi-Suomen Rukoilevaisten Yhdistys (Bedjarrörelsen i Västra Finland), Finlands ev.luth. Student- och Skolungdomsmission, Radiomissionsorganisationen Budbärarn, Finlands ev.luth. Folkmission, Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys, Finska Bibel-institutet, Sv. Luth. Evangeliföreningen i Finland

Finansieras av frivilliga bidrag. Medlemsavgift för understödande medlemmar: 35 €/år (studerande 10 €, kollektiv 100 €). Bockgåvor, understöd och testamenter mottas med tacksamhet.

Insamlingstillstånd i Finland
2020/2013/1760, 7.6.2013–31.12.2014

Publicerar den teologiska tidskriften *Iustitia*. Informationsbladet *Hörnstenen* (*Kulmakivi*) sänds till understödande medlemmar.

Tryckeri Kirjapaino Hermes Oy

ISSN 2243-075X (Print)
ISSN 2243-0768 (Online)

TEOLOGISKA
INSTITUTET I FINLAND
Kajsaniemigatan 13 A
00100 HELSINGFORS

Itella Green

*Gör porten hög, gör dörren bred,
ditt hjärta till hans boning red.
Låt tron på honom brinna klar
och vaka, bed och redo var.*

Psalm 3:4

Framsida: Kirsi Sell
Baksida: Sinikka Ahvenainen